
Πρόλογος

"Εν αρχή ην ο Λόγος, και ο Λόγος ην προς τον Θεόν, και Θεός ην ο Λόγος. Ούτος ην εν αρχή προς τον Θεόν. πάντα δι' αυτού εγένετο, και χωρίς αυτού εγένετο ουδέ εν ο γέγονεν. εν αυτώ ζωή ην, και η ζωή ην το φως των ανθρώπων." (Εν αρχή υπήρχεν ο Λόγος και ο Λόγος ήτο προς τόν Θεόν και Θεός ήτο ο Λόγος. Αυτός υπήρχε εν αρχή προς τόν Θεόν. Όλα έγιναν δι' αυτού και χωρίς αυτόν τίποτε δέν έγινε από όσα έχουν γίνει. Μέσα εις αυτόν υπήρχε ζωή και η ζωή ήτο τό φώς τών ανθρώπων.) (Ιωάν. 1.1-1.4).

Ο Λόγος είναι η αρχή των πάντων κι ο Λόγος είναι ο Θεός. Ο Λόγος συνδέει το Θεό με τον άνθρωπο. Τι είναι όμως ο Λόγος; Μέσα σ' αυτόν βρίσκεται το φως και η ίδια η ζωή. Ο Λόγος είναι το μέσον. Μέσα απ' αυτόν περνά η γνώση του Θεού, που είναι το φως των ανθρώπων κι επομένως η ίδια η ζωή. Αυτή η γνώση δίνει στον άνθρωπο τη δυνατότητα να ζήσει και η έλλειψή της του στερεί τη ζωή. Ο Θεός είναι Πατέρας των ανθρώπων κι ως τέλειος πατέρας παραδίδει τα πάντα σ' αυτούς δωρεάν. Η γνώση μ' αυτόν τον τρόπο συνδέεται με την έννοια της δωρεάς.

Ο άνθρωπος, ο "κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν" του Θεού, μπορεί να λειτουργήσει με τρόπο ανάλογο. Μπορεί να θέσει τον εαυτό του στην υπηρεσία των συνανθρώπων του και να πραγματοποιήσει δωρεά. Πάντα αποδέκτης της δωρεάς είναι ο άνθρωπος και ποτέ ο Θεός. Ο Θεός είναι ο Μέγας Ευεργέτης κι αυτή η ιδιότητα είναι δυνατόν, τηρουμένων των αναλογιών, ν' αποδοθεί και σ' άνθρωπο. Σ' αυτό το σημείο μας ενδιαφέρει το δεύτερο σκέλος, αφού το πρώτο είναι αναμφισβήτητο κι υπαρκτό από τη στιγμή που υπάρχει ο Λόγος του Υιού του Θεού. Το βιβλίο αυτό, όπως και όλα τα βιβλία, που έχουν ως στόχο να υπηρετήσουν τον άνθρωπο, είναι μία δωρεά.

Πριν απ' οτιδήποτε άλλο, χρήσιμο είναι να πούμε ορισμένα πράγματα για τη δωρεά και να τη συνδέσουμε με τον άνθρωπο και την κοινωνία. Το δύσκολο σ' αυτήν την περίπτωση είναι ότι προσπαθούμε να συνδέσουμε μία έννοια, όπως είναι η δωρεά, με δύο εντελώς διαφορετικά από λειτουργικής άποψης πράγματα. Ενώ η δωρεά απευθύνεται στον άνθρωπο και στην κοινωνία του έχοντας σταθερά χαρακτηριστικά, οι αποδέκτες δεν είναι της ίδιας φύσης. Ο μεν άνθρωπος από τον καιρό της Δημιουργίας γεννιέται πάντα με τα ίδια χαρακτηριστικά, η δε κοινωνία που ζει διαρκώς εξελίσσεται. Η σχέση του ανθρώπου με την κοινωνία έχει ως αποτέλεσμα, αυτή η εξέλιξη να προβάλλεται και στον άνθρωπο-μέλος της δημιουργώντας σύνθετα φαινόμενα.

Όλα αυτά τ' αναφέρουμε για το λόγο ότι η έννοια της δωρεάς υπάρχει μόνον, όταν είναι κατανοητή και το κέρδος που αποφέρει ορατό. Πώς είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί δωρεά, που θα ευχαριστούσε έναν άνθρωπο, που κατοικούσε στα σπήλαια κι, εφόσον θεωρούμε ότι αυτός δεν αλλάζει χαρακτηριστικά, η ίδια δωρεά να ικανοποιεί και το σύγχρονο άνθρωπο; Ο άνθρωπος ικανοποιείται, όταν η δωρεά καλύπτει ορισμένες ανάγκες του. Τι αξία μπορεί να έχει η δωρεά γνώσης, όταν ο πρώτος θα ήταν χαρούμενος μ' ένα τσεκούρι, που θα κάλυπτε τις ανάγκες του κι ο δεύτερος μ' ένα αυτοκίνητο; Ποιος είναι ο καλός ευεργέτης; Αυτός που ανάλογα με την εποχή προσφέρει ένα τσεκούρι ή ένα αυτοκίνητο ή αυτός που προσφέρει γνώση; Μπορεί κάποιος μέσω της γνώσης να εξαλείψει την επιθυμία για τα υλικά αγαθά; Γιατί θα έπρεπε αυτή να εξαλειφθεί, εφόσον και το τσεκούρι και το αυτοκίνητο είναι χρήσιμα αγαθά και προσφέρουν στον άνθρωπο; Σ' αυτό το σημείο φαίνεται η ποιότητα του ευεργέτη και κατ' επέκταση η ποιότητα της ευεργεσίας.

Ο ευεργέτης που ικανοποιεί στιγμιαία, καθηλώνει τον άνθρωπο σε καταστάσεις που αυτός ελέγχει και είναι δυνατόν κάτω απ' αυτές τις συνθήκες να προκύψει άσχημη εξουσία, που να μετατρέπει τον άνθρωπο σε δούλο. Το να δώσει κάποιος ένα τσεκούρι ή ένα αυτοκίνητο σ' έναν άνθρωπο, όταν τα έχει ανάγκη, είναι κάτι αναμφισβήτητο θετικό. Ποιος όμως είναι αυτός που διατηρεί για τον εαυτό του την ξεχωριστή αυτή θέση και με ποιο δικαίωμα;

Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ίσοι και με τα ίδια εφόδια. Κανένας δεν εξέρχεται από τη μήτρα της μητέρας του με στέμμα ούτε με μπλοκ επιταγών. Όλα αυτά προκύπτουν στη συνέχεια. Ευεργέτης σήμερα είναι αυτός που μπορεί να δώσει ένα αυτοκίνητο. Ποιος όμως μπορεί να βεβαιώσει τον άνθρωπο ότι καλύπτοντας αυτήν την ανάγκη δε θα σέρνεται σαν δούλος για κάτι άλλο; Από το τσεκούρι πήγαμε στο αυτοκίνητο. Γιατί να μην ακολουθήσει το αεροπλάνο; Ικανοποιείται ποτέ ο άνθρωπος; Ζητά από τον ευεργέτη ηλεκτρικό ρεύμα για να βλέπει στο σκοτάδι κι αντί να τ' απολαμβάνει, είναι δυστυχής, επειδή ανακαλύπτει ότι του χρειάζεται και μία τηλεόραση. Αν δεν είχε ηλεκτρισμό, θα σκεπτόταν την τηλεόραση; Ο αναγνώστης βλέπει ότι υπάρχει ένας φαύλος κύκλος στον οποίο η ικανοποίηση μίας ανάγκης δημιουργεί πολλαπλάσιες, που μέχρι την κάλυψή της απλά δεν ήταν ορατές.

Επανερχόμαστε και πάλι στην έννοια του ευεργέτη και της δωρεάς. Ποιος είναι ο καλός ευεργέτης; Είναι αυτός, που καλύπτει τις τρέχουσες ανάγκες, δημιουργώντας τις συνθήκες που τον ισχυροποιούν εφόσον θα προκύψουν νέες ή αυτός που θα

προσπαθήσει, έστω να μάθει στον άνθρωπο να ζει ελεύθερος και να μη γίνεται δούλος των επιθυμιών του; Το πρόβλημα τώρα σχηματοποιείται κι αποκαλύπτει αυτό που πραγματικά συμβαίνει.

Αιώνες τώρα πονηροί άνθρωποι υπόσχονται στους ανθρώπους ν' απολαύσουν αυτά που οι ίδιοι απολαμβάνουν σέρνοντάς τους σαν δούλους. Υπόσχονται στον άνθρωπο αυτοκίνητο, όταν οι ίδιοι ήδη το απολαμβάνουν και το δίνουν, όταν αυτοί απολαμβάνουν τ' αεροπλάνο. Δημιουργούν πρότυπα που βάζουν σε πειρασμό τους ανθρώπους και τους μετατρέπουν σε δούλους. Όταν ο άνθρωπος μάθει να φέρεται σαν δούλος, μπορεί να ελέγχεται απόλυτα. Μπορούν να του υπόσχονται παλάτια και να τον γκρεμίζουν στα σπήλαια. Όταν δεν μπορεί ν' αντιδράσει σ' αυτό, του προσφέρουν μία παράγκα και τους θεωρεί ευεργέτες. Μ' αυτόν τον τρόπο λειτουργεί η κοινωνία των ανισοτήτων και της αδικίας. Οι "εκλεκτοί" της κοινωνίας διαρκώς ψευδοευεργετούν και οι απλοί άνθρωποι νομίζουν ότι επιτυγχάνουν τους στόχους τους. Όταν ο άνθρωπος είναι δούλος, ο "εκλεκτός" είναι φεουδάρχης. Όταν πάρει γη και νομίσει ότι κατάφερε κάτι σπουδαίο, ο "εκλεκτός" είναι εργοστασιάρχης. Όταν στη συνέχεια αποκτήσει το εργοστάσιο, διαπιστώνει ότι ο "εκλεκτός" κατέχει τη γνώση που απαιτεί το εργοστάσιο για τη λειτουργία του.

Μέσα απ' αυτήν την περιγραφή των διαδοχικών καταστάσεων διαπιστώνουμε ότι από την εποχή της Δημιουργίας μέχρι σήμερα, μέσα από μία διαρκώς εξελισσόμενη πορεία, ξεκινάμε και καταλήγουμε στο ίδιο ακριβώς πράγμα: ο άνθρωπος χρειάζεται γνώση. Η κατοχή της γνώσης καταστρέφει τα είδωλα, είτε πρόκειται για γη είτε για εργοστάσια είτε γι' αυτοκίνητα. Γνώση χρειάζεται ο άνθρωπος για να διαπιστώσει την ποιότητα του ευεργέτη και γνώση παίρνει απ' αυτόν. Μέσω της γνώσης μπορεί να απελευθερωθεί, επειδή αυτή του εξασφαλίζει την ελευθερία. Μέσω της γνώσης μπορεί να ζήσει μ' αξιοπρέπεια και να διεκδικήσει αυτά που του ανήκουν και τίποτε λιγότερο ή περισσότερο. Αν σέρνεται έξω από τα παλάτια των "εκλεκτών" μόνον αποφάγια και κουρέλια μπορεί ν' απολαύσει. Επειδή ακριβώς σέρνεται, αυτά τα παλάτια παραμένουν ισχυρά μέσα στους αιώνες. Ο ελεύθερος άνθρωπος ζητά πάντα γνώση. Είσαι ευεργέτης; Δε θέλω το τσεκούρι σου ως δώρο. Θέλω τη γνώση για να το φτιάχνω μόνος μου, όταν εγώ το θέλω κι όταν εγώ το έχω ανάγκη. Δώσε μου γνώση κι είσαι ευεργέτης μου. Το τσεκούρι σου δεν το θέλω, γιατί δεν επιθυμώ κύριο που θα με κάνει δούλο.

Η σημερινή εποχή είναι η πιο κρίσιμη και η πιο σημαντική για τον άνθρωπο, γιατί η σημασία της γνώσης μπορεί να γίνει απ' όλους αντιληπτή. Έπρεπε να περάσουν

χιλιάδες χρόνια για να γίνει ορατό αυτό, που ήταν γνωστό από την εποχή της Δημιουργίας. Σήμερα όλοι αντιλαμβάνονται ότι το κεφάλαιο είναι η γνώση. Δίνουμε γνώση σε κάποιον και γίνεται πλούσιος. Αυτό κατά το Μεσαίωνα δεν ήταν δυνατό να συμβεί, γιατί ο πλούτος ήταν το φέουδο. Ο φτωχός, είτε είχε γνώση είτε όχι, βρισκόταν στο έλεος του φεουδάρχη. Τι μπορούσε να κάνει ο άνθρωπος σ' εκείνες τις συνθήκες μέσω της γνώσης, όταν κύριός του ήταν η κοιλιά του; Αν αρνιόταν να γίνει δούλος, δεν ήταν δυνατό να επιβιώσει. Αυτή η άσχημη και σχεδόν ανίκητη κατάσταση δεν προέκυψε ως διά μαγείας, αλλά ήταν αποτέλεσμα των ψευδοευεργετών και των ανθρώπων που δεν μπορούσαν να τους κρίνουν, όταν αυτό ήταν αναγκαίο. Κάποιοι κάποτε προτίμησαν το τσεκούρι και δεν απαίτησαν τη γνώση. Έχτισαν για τους άθλιους παλάτια κι από τότε μέχρι σήμερα σέρνονται έξω απ' αυτά.

Σήμερα η κατάσταση είναι εξαιρετικά σύνθετη και φαινομενικά ανίκητη. Λέμε φαινομενικά, γιατί, ενώ είναι δυνατό να λειτουργεί επ' άπειρον, χωρίς ν' απειλούνται οι εκλεκτοί, έχει την "Αχιλλείο πτέρνα" της. Επ' άπειρον μπορεί να λειτουργεί, γιατί οι εκλεκτοί δεν είναι πλέον ορατοί ως εχθροί και μπορούν να λειτουργούν εκ του ασφαλούς ως ευεργέτες. Παλαιότερα όταν αυτοί ήταν φεουδάρχες ή εργοστασιάρχες, υπήρχε πρόβλημα, γιατί υπήρχε ορατότητα. Η επανάσταση εναντίον τους ήταν δυνατή, γιατί οι συνθήκες δεν τους προστάτευαν. Σήμερα που το κεφάλαιο είναι η γνώση, δεν υπάρχει ουσιαστική απειλή, επειδή ο φτωχός, που είναι δυνατό ν' απειλήσει, γίνεται αυτόματα κεφαλαιοκράτης.

Οι άνθρωποι και πάλι ακολουθούν σαν τα πρόβατα, εφόσον δεν αντιλαμβάνονται τι συμβαίνει. Το τσεκούρι τώρα έγινε θεωρία, στυλ, τρόπος ζωής. Οι άνθρωποι ακολουθώντας τους ψευδοευεργέτες νομίζουν ότι κάνουν κάτι σημαντικό κι αγνοούν ότι δεν έχουν κάνει την παραμικρή πρόοδο. Κάποτε μέσα στην κοινωνία υπήρχαν ψευδοευεργέτες που δημιουργούσαν ομάδες ευεργετούμενων. Άλλοι ακολουθούσαν αυτούς που έδιναν τσεκούρια κι άλλοι αυτούς που έδιναν τόξα.

Σήμερα τι διαφορετικό συμβαίνει; Οι ψευδοευεργέτες κατοικούν σε παλάτια και οι ομάδες δε διακρίνονται από τα τσεκούρια, αλλά από τις διάφορες θεωρίες. Αντί ν' ανήκει ο άνθρωπος στην ομάδα των κατόχων τσεκουριών, ανήκει στην ομάδα των φιλελευθέρων. Έτσι, σύμφωνα με τα παραπάνω, οι τοξότες θα μπορούσαν να είναι οι σοσιαλιστές. Τίποτε απολύτως δεν έχει καταφέρει ο άνθρωπος σ' ό,τι αφορά την προσπάθειά του να ζει ελεύθερος. Οι ψευδοεκλεκτοί ελέγχουν τη γνώση και κάθε φορά που προκύπτει οτιδήποτε το οικειοποιούνται και το φέρνουν στα μέτρα τους. Οι δούλοι

άνθρωποι πολεμούν μεταξύ τους κι όλοι είναι ικανοποιημένοι. Είναι τόσο τρομερή η παγίδα, ώστε η γνώση σήμερα είναι απολύτως νεκρή μετά τη γέννησή της. Η ευφυΐα του ανθρώπου γεννά μία καινούρια θεωρία και πριν αυτή αξιολογηθεί, είναι νεκρή, επειδή αποτελεί τη βάση για μία νεότερη.

Η ανθρωπότητα αντιλαμβάνεται πλέον την αξία της γνώσης αλλά καταβροχθίζει άπειρες ποσότητες της ακατέργαστες κι αντί να λυτρώνεται, παραμένει στην ίδια κατάσταση. Αυτή η χωρίς μέτρο κατανάλωση έχει ως αποτέλεσμα να ισχυροποιείται το σύστημα, αφού του δίνει τη δυνατότητα να διαφθείρει τους εχθρούς του. Είναι αδύνατον ακόμα κι ένας πραγματικός ευεργέτης, βλέποντας αυτήν την κατάσταση να μην προσπαθήσει ν' αρπάξει όσο το δυνατόν περισσότερα, στον ελάχιστο χρόνο κατά τον οποίο η γνώση του είναι ισχυρή. Αυτό έχει ως συνέπεια να γεννιούνται διαρκώς ελπίδες και να εξανεμίζονται στη συνέχεια διατηρώντας την ισχύουσα κατάσταση. Όταν οι ευεργέτες κλέβουν, το σύστημα είναι ισχυρό. Όταν όλοι είτε θύτες είτε θύματα προσπαθούν να κλέψουν, η κατάσταση παραμένει σταθερή, επειδή αυτό που ενδιαφέρει είναι να εξαλειφθεί η κλοπή κι όχι η ταυτότητα του κλέφτη.

Η "Αχιλλείος πτέρνα" σ' αυτήν την κατάσταση είναι η εξής: από τη στιγμή που το κεφάλαιο είναι η γνώση, υπάρχει περίπτωση να βρεθεί ένας άνθρωπος ο οποίος ν' απειλήσει τις πραγματικές συνθήκες που δημιουργούν τα άσχημα φαινόμενα. Είναι λοιπόν δυνατό να βρεθεί ένας άνθρωπος με γνώση – που να μην έχει βραχύβια χαρακτηριστικά – και να μη δεχτεί τη συννεοχή. Η γνώση μ' αυτά τα χαρακτηριστικά δεν ωθεί τον κάτοχό της να ενεργήσει όπως οι ψευδοευεργέτες και να εξαργυρώσει όσο-όσο το κεφάλαιό του.

Η εξαργύρωση στην εποχή μας επιτυγχάνεται πολύ εύκολα εξαιτίας των συνθηκών που έχουν δημιουργήσει οι ψευδοευεργέτες μέσα στους αιώνες. Αυτό γίνεται, επειδή το σύστημα, όπως κι ο κάθε νέος ευεργέτης, γνωρίζουν ότι η ζωή της κάθε νέας θεωρίας είναι ελάχιστη. Από την άλλη πλευρά έχουμε μία κοινωνία παντελώς ανομοιογενή. Υπάρχουν μέσα της άνθρωποι με γνώση όμοια του ευεργέτη κι άνθρωποι χωρίς καμία γνώση. Η πίεση του χρόνου είναι αυτή, που δημιουργεί τις απαραίτητες συνθήκες κι οδηγεί στο ξεπούλημα. Κανένας δεν επιθυμεί να ευεργετήσει τη βάση, δηλαδή τους φτωχούς ανθρώπους, γιατί αυτό είναι χρονοβόρο. Παραδίδουν τη δωρεά με τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργεί "εκλεκτούς" και στη βάση φτάνει ως απόηχος ένα σύνθημα. Από την ίδια δωρεά υπάρχουν άνθρωποι, που εξασφαλίζουν το μέλλον τους οριστικά κι υπάρχουν άνθρωποι, που ακολουθούν νέους κυρίους.

Αυτή ακριβώς είναι η φιλοσοφία του συνθήματος. Διαχωρίζονται ομάδες μέσα στην κοινωνία, χωρίς να έχουν την ομοιογένεια που θα περίμενε κάποιος λόγω της κοινής ευεργεσίας. Αναγνωρίζει ο ένας τον άλλο, όχι όπως οι άνθρωποι ανθρώπους, αλλά όπως τα ζώα άλλα ζώα που ανήκουν στο ίδιο κοπάδι. Οι κραυγές είναι τα συνθήματα και η κοινή εξωτερική εμφάνιση δίνει την ασφάλεια σ' ό,τι αφορά την αναγνώριση. Όπως ένας ταύρος φαίνεται περίεργος στα πρόβατα, έτσι κι ένας άνθρωπος με σμόκιν φαινόταν περίεργος στους κομμουνιστές του '70, αν προσπαθούσε να συμμετέχει στις δραστηριότητές τους. Δεν κρίνουν τον άνθρωπο ως άνθρωπο μέσω της γνώσης. Αρκούνται στην ασφάλεια που τους προσφέρει η λογική των κοπαδιών.

Η συγκεκριμένη γνώση σ' αυτό το σημείο διαφοροποιείται. Αντικείμενο της είναι ο άνθρωπος και η κοινωνία του. Δεν παραδίδεται σ' "εκλεκτούς", που θα οδηγήσουν μέσω συνθημάτων τους νεοφώτιστους σε μία νέα κατάσταση. Αφορά το ίδιο όλους τους ανθρώπους. Εντοπίζει τα σημεία, που είναι κοινά για τους ανθρώπους και σ' αυτό το επίπεδο κινείται. Οι διάφορες θεωρίες που υπήρξαν, δίνοντας προτεραιότητα στους στόχους που είχαν επιλέξει οι δημιουργοί τους, εντοπίζουν τις διαφορές μεταξύ των ανθρώπων κι εκεί στηρίζονται. Ωθούν συγκεκριμένους ανθρώπους μέσα στην κοινωνία προς μία συγκεκριμένη κατεύθυνση. Ενισχύουν τάσεις, που προϋπάρχουν, οι οποίες στη συνέχεια ξεφεύγουν από τα μέτρα του ανθρώπου και τελικά τον σκοτώνουν.

Να ενωθούν οι φτωχοί; Γιατί; Για να κλέψουν; Να ενωθούν οι πλούσιοι; Γιατί; Για να γίνουν ακόμα πλουσιότεροι; Ποια η διαφορά πλούσιου και φτωχού; Είναι κανένας ελεύθερος; Ο άνθρωπος προσκυνά την εξουσία για να διατηρήσει το εργοστάσιό του και προσκυνά για να εργαστεί σ' αυτό. Έχει καμία σημασία το ποιος προσκυνάει ποιον; Εντοπίζοντας ως κοινό σημείο την ανθρώπινη φύση δεν προκαλούνται τα γνωστά φαινόμενα οι "εκλεκτοί" να προσκυνούν τον ευεργέτη και οι νεοφώτιστοι τους "εκλεκτούς". Η ανθρώπινη φύση συνδέει απόλυτα τον ευεργέτη και τους ευεργετούμενους με σχέση απόλυτα αδερφική, στην οποία ο αλληλοσεβασμός είναι κάτι το θεμελιώδες. Στον αδερφό ή στο φίλο δίνει κάποιος εξαιτίας της αγάπης και όχι για να τον μετατρέψει σε δούλο του. Η ευεργεσία ενισχύει την αγάπη κι αυτή η αγάπη προστατεύει την αξιοπρέπεια του ανθρώπου.

Στην εποχή μας τα πάντα γίνονται εκ του πονηρού. Ευεργετεί κάποιος έναν άνθρωπο για να τον εξουσιάσει κι αυτός δέχεται την ευεργεσία, για να πάρει τη θέση του πρώτου απέναντι σε κάποιον άλλο. Επειδή ο καταμερισμός της εξουσίας δεν είναι δυνατό να φτάσει μέχρι τη βάση της κοινωνίας, η εξουσία συνδέεται με τη γνώση και παύει να

υπάρχει και δωρεά γνώσης. Ποτέ και κανένας δεν ενδιαφέρεται για τους ανθρώπους της βάσης. Βασική μέριμνα είναι να περάσει το σύνθημα ανάμεσα σ' αυτούς και ν' ακολουθούν για το διάστημα κατά το οποίο αυτό είναι δυνατό. Άνθρωποι με κοινά προβλήματα, που βιώνουν κοινές συνθήκες, αλληλομισούνται εξαιτίας κοσμοθεωριών που δε γνωρίζουν κι αφορούν τη λύση των προβλημάτων ενός κόσμου που δεν αντιλαμβάνονται.

Σ' αυτό το σημείο αποκαλύπτεται το πρόβλημα στις πραγματικές του διαστάσεις. Οι άνθρωποι όχι μόνο δεν έχουν γνώση για να κρίνουν και κατά συνέπεια να δεχτούν ή ν' απορρίψουν λύσεις, αλλά δεν έχουν και γνώση ούτε της ουσίας των προβλημάτων τους. Αυτό σημαίνει ότι η δυστυχία και η φτώχεια αποκαλύπτουν μεν την ύπαρξη προβλήματος, αλλά δεν υπάρχει γνώση ούτε των αιτιών, που προκαλούν τ' αρνητικά φαινόμενα, ούτε των επιδιωκόμενων στόχων. Η δυστυχία δεν είναι γνώση. Η δυστυχία είναι κάτι ανάλογο του πόνου. Το ότι πονά κάποιος δε σημαίνει ότι γνωρίζει και τι συμβαίνει. Το ότι πονά επί πολλά χρόνια δε σημαίνει ότι έχει εμπειρία κι επομένως τη δυνατότητα να συμβουλέψει τους ομοιοπαθείς.

Σε κάθε περίπτωση απαιτείται γνώση. Η γνώση είναι δυνατό να εντοπίσει το πρόβλημα και μετά να το θεραπεύσει. Όλα αυτά δεν είναι κάτι το αφηρημένο, αλλά καταστάσεις που βιώνουμε κάθε μέρα. Υπάρχει παντού δυστυχία και οι άνθρωποι ταλαιπωρούνται. Αυτή η δυστυχία δε διαχωρίζει τους νέους από τους πρεσβύτερους ή τους άντρες από τις γυναίκες. Είναι γελοίο και μόνο να σκεφτεί κάποιος να συμβουλέψει ένα νεότερο με μόνο όπλο την εμπειρία. Είναι δε ακόμα γελοίοτερο το γεγονός ότι ο δυστυχισμένος χρησιμοποιώντας την εμπειρία του, όχι μόνο δεν ωθεί τους υπόλοιπους σε άλλους δρόμους, αλλά και προτείνει τη μίμηση. Ο ελάχιστος δυστυχισμένος νέος για να μη δυστυχήσει, θα πρέπει να εξομοιωθεί με τον πρεσβύτερο, που δε γνωρίζει τίποτε άλλο παρά τη δυστυχία.

Όλα αυτά είναι αποτελέσματα άγνοιας στο σύνολο των επιπέδων. Άγνοια σ' ό,τι αφορά τον άνθρωπο κι άγνοια σ' ό,τι αφορά την κοινωνία. Ποιος φταίει για τη δυστυχία ενός πλουσίου, όταν η φτώχεια δεν υπάρχει ως πρόβλημα; Ποιος φταίει για τη δυστυχία ενός φτωχού, όταν συνδυάζονται περισσότεροι παράγοντες; Ν' αγωνιστεί εναντίον της φτώχειας; Δεν ξεφεύγει αυτόματα από τη δυστυχία, γιατί, αν συνέβαινε αυτό, οι πλούσιοι θα ήταν στο σύνολό τους ευτυχείς. Το πρόβλημα είναι ο εντοπισμός του εχθρού, που γεννά τη δυστυχία, η οποία στη συνέχεια είναι αυτή, που διατηρεί τις άσχημες συνθήκες και γεννά την αδικία, που με τη σειρά της είναι η αιτία της δυστυχίας.

Υπάρχει ένας φαύλος κύκλος κι είναι αδύνατο χωρίς γνώση να γίνει διαχωρισμός μεταξύ αιτιών και αποτελεσμάτων.

Για κάποιους λόγους που θ' αναλύσουμε παρακάτω, ο άνθρωπος μπήκε σε καταστάσεις, που τον βασανίζουν κι είναι πανίσχυρες. Είναι τόσο τρομερά, όσα συμβαίνουν, ώστε, κι αν ακόμα εντοπίσει ο άνθρωπος τους εχθρούς του, είναι αδύνατο χωρίς βοήθεια να καταφέρει το παραμικρό. Αυτή η αδυναμία σε συνδυασμό με την τεράστια συγκέντρωση γνώσης από την πλευρά του ανθρώπου έχει ως αποτέλεσμα, όχι μόνο να μην επιτυγχάνεται η εξασθένιση των εχθρών, αλλά και να συμβαίνει το ακριβώς αντίθετο. Περιπλέκεται ολοένα και περισσότερο μία κατάσταση, που από τη φύση της είναι σύνθετη και περίπλοκη.

Παλαιότερα λίγοι διανοούμενοι φώναζαν ότι υπεύθυνο για ό,τι αρνητικό συμβαίνει είναι το σύστημα. Σήμερα δεν υπάρχει άνθρωπος, είτε φτωχός είτε πλούσιος είτε μορφωμένος είτε αμόρφωτος, που να μην έχει την ίδια άποψη. Ποια είναι όμως η διαφορά; Έγινε τίποτε σημαντικό εξαιτίας αυτής της ταύτισης; Πράγματι το σύστημα είναι ο εχθρός. Για ό,τι αρνητικό συμβαίνει, αυτό είναι υπεύθυνο. Αυτό για να καλύψει τις ανάγκες του και να επιβιώσει, σκοτώνει τον άνθρωπο.

Ποιο είναι όμως το σύστημα; Οι ίδιοι άνθρωποι που βασανίζονται δεν είναι αυτοί που το συνθέτουν; Θυμώνει ο άνθρωπος, όταν κάποιος αποφασίζουν για λογαριασμό του, σ' ό,τι αφορά την ίδια του τη ζωή. Θυμώνει μ' αυτούς που βλέπει να ενσαρκώνουν την εξουσία. Θέλει να τους αντικαταστήσει μ' άλλους που θεωρεί καλύτερους. Ποιος έδωσε την εξουσία σ' αυτούς; Όλοι αυτοί είναι ορατοί, γιατί έχουν λόγο. Εκφράζουν το λόγο που υπηρετεί το σύστημα. Είναι όμως οι μόνοι; Ο γείτονας μπορεί να μην έχει λόγο, αλλά από τη στιγμή που κρίνει και προκαλεί φόβο, είναι εξίσου εχθρός. Όσο εχθρός είναι κάποιος που λέει στον άνθρωπο τι να κάνει, άλλο τόσο είναι και κάποιος που απλά κρίνει, όταν ο άνθρωπος δεν ενεργεί κατά τον προτεινόμενο τρόπο.

Σύστημα επομένως είναι ο εξουσιαστής και σύστημα είναι κι ο γείτονας. Αυτός που τα βλέπει όλα αυτά κι αισθάνεται αδικημένος, τι κάνει; Τίποτε διαφορετικό, αφού κι ο ίδιος είναι σύστημα. Όταν παίρνει εξουσία, την προστατεύει κι όταν την υποστηρίζει είναι ένας γείτονας που κρίνει. Μισούν οι αριστεροί τους φασίστες και πολεμούν το σύστημα. Μισούν το σπιούνιο της διπλανής πόρτας που τους κατηγορεί. Όμως σε τι διαφέρουν από τους εχθρούς τους; Διεκδικούν την εξουσία και γίνονται οι ίδιοι οι σπιούνιοι της διπλανής πόρτας. Σ' αυτό το σημείο αποκαλύπεται ο φαύλος κύκλος που προαναφέραμε. Ο άνθρωπος εντοπίζει τον εχθρό, αλλά, επειδή είναι άνθρωπος, που

γεννήθηκε μέσα στο σύστημα, κάθε φορά που αποφασίζει να του επιτεθεί, γίνεται ο ίδιος σύστημα.

Το σύστημα δίνει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά στον άνθρωπο κι αυτά το προστατεύουν. Είτε ο άνθρωπος σφάζει εν ονόματι του φασισμού είτε εν ονόματι του κομμουνισμού, είναι το ίδιο. Το ζητούμενο είναι να μη γίνεται ο άνθρωπος ζώο. Το σύστημα αυτό έχει καταφέρει. Έχει τη δυνατότητα κάθε φορά που απειλείται να μετατρέπει τον άνθρωπο σε ζώο κι αυτό έχει ως αποτέλεσμα να παγιδεύονται και οι επόμενες γενιές. Αγωνίζεται ο άνθρωπος για την ελευθερία ακολουθώντας τον κάθε γελοίο σαν δούλος κι έχει την απαίτηση ν' ακολουθούν και οι υπόλοιποι με τον ίδιο τρόπο. Μιλά κάποιος για το δικαίωμα έκφρασης του ανθρώπου, που θεωρεί θεμελιώδες, κι αν κάποιος άλλος διαφωνήσει με τα όσα λέει, τον μισεί θανάσιμα.

Ποιος είναι το σύστημα; Αυτός που αγωνίζεται για τα δικαιώματα και μισεί αυτούς που κάνουν χρήση όταν δεν τον συμφέρει ή αυτός που δεν έχει απαίτηση για κανένα δικαίωμα; Κι οι δύο είναι σύστημα και, δυστυχώς για τους ανθρώπους, αυτοί οριοθετούν και το πεδίο, μέσα στο οποίο κινείται ο άνθρωπος. Πάντα το ένα άκρο ζητά και τ' άλλο αρνείται. Όποιον κι αν ακολουθήσει ο άνθρωπος, είναι αδύνατο να μην παγιδευτεί.

Όλα αυτά συμβαίνουν, γιατί υπάρχει άγνοια. Ο άνθρωπος δεν αντιλαμβάνεται την κατάσταση, γιατί αγνοεί τον ίδιο του τον εαυτό. Όταν δε γνωρίζει τον εαυτό του, δεν μπορεί να τον τοποθετήσει μέσα στην κοινωνία και να έχει άποψη γι' αυτήν. Όταν δεν ξέρει ποιος είναι, τι έχει ανάγκη και τι δικαιούται, δε γνωρίζει πότε υπάρχει αδικία και πότε όχι. Επειδή αγνοεί τις ανάγκες του, έχει την εντύπωση ότι αδικείται, ακόμα κι όταν αυτό δε συμβαίνει.

Αυτό που είναι τραγικό για τον άνθρωπο, είναι ότι από την άγνοιά του, σ' ό,τι αφορά τον εαυτό του, μαθαίνει να κρίνει το διπλανό του. Επειδή λόγω ομοιότητας, τα δεδομένα είναι κοινά στο σύνολό τους, βλέπει ότι ο διπλανός του είναι άσχημος και συνάγει το συμπέρασμα ότι η κοινωνία είναι άσχημη, επειδή υπάρχει εκείνος, κι αγνοεί την ομοιότητα. Κάθε φορά που εκείνος απολαμβάνει κάτι που δε μπορεί να τ' απολαύσει ο ίδιος, νομίζει ότι αδικείται. Επειδή δεν αντιλαμβάνεται τις δικές του ανάγκες, νομίζει ότι όλοι οι υπόλοιποι απολαμβάνουν σε βάρος του. Λόγω του ότι αυτή η κατάσταση είναι κοινή για όλους μας, αυτοί που τη δημιούργησαν και τους ευνοεί, δεν απειλούνται.

Τα όσα αναφέραμε πιο πάνω δεν είναι βέβαια μία ανάλυση των όσων συμβαίνουν στο βαθμό, που απαιτείται, αλλά είναι άκρως απαραίτητα ως δεδομένα. Αυτό συμβαίνει, γιατί πρέπει ν' αντιληφθεί ο αναγνώστης ότι, για να υπάρξει μία πρόταση ως λύση των

προβλημάτων που αφορούν τους ανθρώπους, θα πρέπει απαραίτητα αυτά τα προβλήματα να είναι κοινά. Η ιδιομορφία σ' αυτήν την περίπτωση προκύπτει από την άγνοια. Τα προβλήματα είναι μεν κοινά, αλλά από τη στιγμή που δεν υπάρχει κοινή αντίληψή τους είναι αδύνατο ν' αντιμετωπιστούν ως τέτοια. Δεν έχει σημασία τι συμβαίνει, αλλά τι είναι αντιληπτό και τι όχι. Αν η λύση όλων των προβλημάτων ήταν ένας νόμος, αυτό δε σημαίνει ότι ενδεχόμενη διατύπωσή του θα δημιουργούσε τις απαραίτητες εξελίξεις. Το πρόβλημα που θα προέκυπτε, θα ήταν ν' αποδειχθεί η αξία του απέναντι στο σύνολο των αντιλήψεων, που υπάρχουν ανάμεσα στους ανθρώπους, σ' ό,τι αφορά τα προβλήματά τους.

Ενώ για το πρόβλημα η λύση είναι μία και μοναδική, από τη στιγμή που υπάρχουν περισσότερες από μία αντιλήψεις, αυτό είναι ταυτόχρονα μοναδικό και πολλαπλό. Μοναδικό είναι, γιατί οι άνθρωποι ανεξάρτητα από τον πλούτο, τη γνώση ή ακόμα και το χρώμα της επιδερμίδας τους είναι εγκλωβισμένοι σε μία κατάσταση κοινή, που έχει σχέση με την ελευθερία. Πολλαπλό είναι, γιατί όλοι οι παραπάνω ομαδοποιούνται μέσα στην κοινωνία κι αυτό έχει ως αποτέλεσμα να περιμένουν διαφορετικά πράγματα. Ο πλούσιος κι ο φτωχός έχουν κοινά προβλήματα, αλλά, αν πει κάποιος ότι ο πλούτος δεν παίζει σημαντικό ρόλο, θα φανεί τουλάχιστον αστείος από την πλευρά του φτωχού.

Βλέπουμε ότι όχι μόνο δεν αρκεί να διατυπωθεί μία λύση στο πρόβλημα, αλλά είναι απαραίτητο και να δημιουργηθεί ταυτόχρονα ένα πλαίσιο, μέσα στο οποίο θα είναι δυνατό να εισαχθούν οι άνθρωποι στο σύνολό τους, ώστε κοινά προβλήματα ν' απαιτούν κοινή λύση. Αυτό το πλαίσιο που θα δημιουργηθεί, δε θ' αφορά μόνον τους πλούσιους ή μόνον τους φτωχούς, αλλά τους ανθρώπους στο σύνολό τους. Αυτή η ανάγκη είναι, που καθορίζει και τη μορφή, σ' ό,τι αφορά τη θεματολογία της συγκεκριμένης γνώσης.

Θα ήταν αδύνατο να προταθεί οτιδήποτε, χωρίς να προηγηθεί μία ανάλυση γύρω από θέματα, που αφορούν τον άνθρωπο και την κοινωνία του. Αυτό είναι κάτι, που έχει συμβεί στο παρελθόν και τα αποτελέσματά του ήταν τραγικά για τους ανθρώπους. Οι χριστιανοί πήραν γνώση, που είναι ικανή να λύσει τα προβλήματά τους αλλά αδυνατώντας να την εκτιμήσουν, βιώνουν άσχημες συνθήκες. Ο Χριστός έκανε αυτό ακριβώς το πράγμα. Πρότεινε τις τέλει λύσεις, χωρίς προηγουμένως να έχει δώσει γνώση για την κοινωνία. Παρέδωσε γνώση, που είναι δυνατό να βοηθήσει τον άνθρωπο μόνο στην περίπτωση που υπάρχει αυτογνωσία. Ενώ είναι κατανοητή κι είναι δυνατό να γίνει αποδεκτή από τον καθένα, ακολουθεί τις αντιλήψεις και δεν τις ξεριζώνει. Είναι

όμοια μ' ένα κόσμημα τέλειο και πανάκριβο, που δεν απαιτεί από αυτόν που το παίρνει να ντυθεί ανάλογα. Το πρόβλημα βρίσκεται σ' αυτήν τη δυσαρμονία, που παρουσιάζεται μεταξύ κοσμήματος κι ενδυμάτων, μεταξύ της τέλειας λύσης και της ατελούς αντίληψης των προβλημάτων. Είναι ανάγκη οι άνθρωποι ν' αποκτήσουν κοινή αντίληψη για τα προβλήματά τους, ώστε να έχει αξία η δωρεά. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει να γίνει διαχωρισμός μεταξύ των πραγματικών προβλημάτων και των υπολοίπων, που προκύπτουν από ένα μεγάλο αριθμό εσφαλμένων αντιλήψεων πάνω σε θέματα, που δεν έχουν σχέση με τις πραγματικές ανάγκες του ανθρώπου.

Μία άλλη σημαντική ιδιομορφία αυτού του βιβλίου είναι ο τρόπος ανάπτυξης του. Όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, δε διαχωρίζονται τα προβλήματα κατά το γνωστό τρόπο. Δεν ταξινομούνται κατά τρόπο όμοιο μ' αυτόν που γνωρίζουμε από τις μέχρι τώρα πρακτικές. Δεν υπάρχουν διαχωρισμένα τα οικονομικά, τα κοινωνικά ή τα πολιτικά προβλήματα με τις αντίστοιχες λύσεις τους. Ακολουθείται μία πρακτική όμοια με το κτίσιμο ενός ναού. Σαν θεμέλιο λαμβάνεται ο κάθε άνθρωπος ξεχωριστά κι όλοι μαζί αποτελούν το επίπεδο, πάνω στο οποίο δομείται ο ναός. Ξεκινάμε την ανάλυση από τον άνθρωπο και από το περιβάλλον στο οποίο αυτός γεννιέται και καταλήγουμε στο πανίσχυρο κοινωνικό σύστημα. Ξεκινάμε από την οικογένεια, που είναι το κύτταρο, και καταλήγουμε στην κοινωνία, που είναι το σώμα. Παρακολουθούμε τον άνθρωπο από τη στιγμή που γεννιέται τέλειος, γυμνός κι ελεύθερος μέχρι τη στιγμή που συνειδητά πλέον επιλέγει τη δουλεία. Αναλύουμε το σύνολο των εξωτερικών επεμβάσεων, που έχουν ως αποτέλεσμα τη μετατροπή του θνητού κι όμορφου ανθρώπου σ' άσχημο δούλο – κύτταρο μίας αθάνατης δομής—. Ο ναός και' αυτόν τον τρόπο αρχίζει κι υψώνεται.

Ενώ οι άνθρωποι είναι ίσοι στο επίπεδο στο οποίο υπάρχει ελευθερία, για κάποιους λόγους ο ένας υποτάσσεται στον άλλο κι απ' αυτήν την υποταγή εμφανίζονται ανισότητες. Ανισότητα υπάρχει, όταν αντιπροσωπεύει κάποιος τον εαυτό του, την ίδια στιγμή που κάποιος άλλος είναι δυνατό ν' αντιπροσωπεύσει ομάδες ανθρώπων. Ο τρόπος με τον οποίο εξετάζουμε τα συμβαίνοντα, σ' αυτό το σημείο αποκαλύπτει την αξία του. Προσκολλάται στην ανθρώπινη φύση και περιγράφει μία αλλαγή. Περιγράφει πώς ο άνθρωπος, ο γεννημένος ελεύθερος, γίνεται δούλος. Το σύνολο των υπολοίπων απλά προκύπτουν. Επειδή υπάρχουν δούλοι, υπάρχει ανισότητα. Επειδή υπάρχει ανισότητα, υπάρχει αδικία και φτώχεια. Επειδή, τέλος, υπάρχει συγκεντρωμένος πλούτος, είναι θέμα χρόνου να εφευρεθούν οι διάφορες ψευδοθεωρίες, που προστατεύουν τα κεκτημένα. Το θέμα είναι να γίνει αντιληπτό, γιατί υπάρχουν δούλοι και πώς γεννιούνται. Είναι το ίδιο πράγμα, είτε αυτοί υπάρχουν λόγω εθνικισμού είτε

κομμουνισμού είτε εξαιτίας οποιασδήποτε άλλης ιδεολογίας. Είναι θέμα χρόνου να εμφανιστούν τα πάντα ως θεωρία, από τη στιγμή που υπάρχει εξουσία, που αγωνιά για την επιβίωσή της κι άνθρωποι που είναι έτοιμοι να υψώσουν τα λάβαρα του πρώτου τυχόντα.

Οι θεωρίες στο σύνολό τους, που έχουν κατά καιρούς αναπτυχθεί, είναι από γενεσεώς τους καταδικασμένες, γιατί διαμερισματοποιούν έναν ενιαίο χώρο. Δεν παίρνουν ως βάση τον άνθρωπο κι ως πρόβλημα την εξουσία που τον κάνει δούλο. Επιλέγουν ανάμεσα στους ανθρώπους συγκεκριμένες ομάδες. Άλλοι χρησιμοποιούν τους φτωχούς ως βάση, έχοντας ως αντίπαλο τους πλούσιους, άλλοι τους μαύρους, έχοντας ως αντίπαλο τους λευκούς. Κατ' αυτόν τον τρόπο περιορίζουν τον ορίζοντά τους κι, ενώ αντιλαμβάνονται τα προβλήματα, προκαλούν τριβές μεταξύ των φορέων της εξουσίας – που είναι μισπή – μ' αποτέλεσμα τελικά να την ισχυροποιούν. Όταν ο άνθρωπος ακολουθεί σαν δούλος τον εθνικιστή, για να μην τον κάνει δούλο ο κομμουνιστής, η εξουσία δεν ενοχλείται καθόλου. Από τη στιγμή που υπάρχουν δούλοι, που υπηρετούν τα διάφορα υποσυστήματα, οι κλέφτες στην κορυφή τους αλληλοπροστατεύονται, συνωμοτώντας σε βάρος των ανθρώπων.

Το βιβλίο αυτό έχοντας ως στόχο τη δωρεά πλήρους γνώσης κινείται στο σύνολο του φάσματος αυτής. Μέσα σ' αυτό υπάρχουν γνώσεις όλων των ειδών. Γνώσεις οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές, αλλά και γνώσεις για τα μυστήρια και τον αποκρυφισμό. Η θεματολογία του ακολουθεί συγκεκριμένη σειρά, ώστε να είναι δυνατό να συνυπάρξουν και να λειτουργήσουν υπέρ του ανθρώπου γνώσεις, που τις περισσότερες φορές είναι εχθρικές μεταξύ τους. Μέσα από τη συγκεκριμένη σειρά και μόνον είναι δυνατόν έννοιες, όπως η τεχνολογία και η επιστήμη να μην έρχονται σε σύγκρουση μ' έννοιες, όπως τα μυστήρια και τα θαύματα.

Τα θέματα που παρουσιάζονται μέσα στο βιβλίο είναι πέντε. Το πρώτο έχει σχέση με το μυστήριο των αριθμών. Σ' αυτό αποκαλύπτεται αυτό, που στην εισαγωγή θεωρείται δεδομένο κι είναι η άγνοια. Εκατομμύρια άνθρωποι αγωνίστηκαν μέσα στους αιώνες, αγνοώντας την ουσία των πραγμάτων. Έκτισαν πολιτισμούς, θυσιάστηκαν γι' αυτούς, χωρίς ν' αντιλαμβάνονται ότι τα πάντα είναι προμελετημένα. Μάτωσαν, νομίζοντας ότι ανοίγουν και χαράζουν νέους δρόμους, τη στιγμή που αυτοί υπήρχαν χαραγμένοι από τον καιρό της Δημιουργίας. Αποδεικνύεται ότι ανάμεσα στους ανθρώπους υπήρξαν άνθρωποι, που γνώριζαν τα πάντα κι έδρασαν μ' ένα συγκεκριμένο τρόπο, υπηρετώντας μία ειδική στρατηγική.

Το δεύτερο μέρος είναι μία κοσμοθεωρία, που προτείνει λύσεις στα προβλήματα του ανθρώπου της σύγχρονης εποχής, αναζητώντας την αλήθεια σε λόγους ειπωμένους χιλιάδες χρόνια πριν. Δε μάχεται τους λόγους των μεγάλων ευεργετών της ανθρωπότητας, αλλά τους επιβεβαιώνει. Το σύνολο των όσων διαφορών προκύπτουν, έχει σχέση με τη φιλοσοφία, πάνω στη διασπορά της ήδη υπάρχουσας γνώσης. Είναι εντελώς διαφορετικό πράγμα να παραδοθεί η γνώση του Χριστού ή του Μωυσή ή του Μωάμεθ απευθείας στους ανθρώπους, από το να παραδίδεται στη διαχείριση των ιερατείων. Ο άνθρωπος είναι ελεύθερος να ζήσει με την κληρονομιά του Λόγου του Θεού. Ακολουθώντας τους δούλους, που δρουν ως κληρονόμοι, ζει μόνον όταν αυτοί το επιτρέπουν· επομένως ποτέ, αφού αυτοί είναι δούλοι, που αγωνιούν για τις εξουσίες τους.

Ο τρόπος με τον οποίο είναι γραμμένη αυτή η κοσμοθεωρία είναι ιδιόμορφος για δύο βασικούς λόγους: ο πρώτος είναι, γιατί εξετάζεται ο άνθρωπος πάντα σε σχέση με την εξουσία. Αντικείμενο μελέτης είναι ο άνθρωπος και το πρόβλημα είναι η εξουσία, που τον κάνει δούλο. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι ο τρόπος με τον οποίο παγιδεύεται ο άνθρωπος κι όχι η γνώση που έχουν στην κατοχή τους οι εξουσιαστές. Πάνω σ' αυτήν τη βάση είναι το ίδιο πράγμα, είτε ο εξουσιαστής είναι ο μάγος της φυλής — που χορεύει το χορό της βροχής — είτε ένας εξωπραγματικά μορφωμένος δικτάτορας.

Ο δεύτερος λόγος έχει σχέση με τη φύση, του ανθρώπου και τα χαρακτηριστικά που αναπτύσσει, όταν ζει μέσα σ' άσχημες συνθήκες. Ο φυσικός άνθρωπος, που είναι ελεύθερος, είναι καλόπιστος κι ανοιχτός σ' ό,τι αφορά τα εξωτερικά ερεθίσματα. Ο σημερινός μέσος άνθρωπος που βλέπουμε γύρω μας είναι το ακριβώς αντίθετο. Είναι ταμπουρωμένος στο μικρόκοσμο που έχει πλάσει μέσα στο μυαλό του κι είναι εξαιρετικά καχύποπος. Επειδή είναι διαρκώς το θύμα του συνόλου των καταστάσεων, έχει μάθει ν' αμφισβητεί ακόμα κι όταν δεν πρέπει. Είναι πολύ κουρασμένος κι έχει ματώσει άπειρες φορές ακολουθώντας κάθε φορά αυτούς, που έχουν κάνει επάγγελμα το μεσσιανισμό. Κανένας δε μπορεί να κατηγορήσει τους ανθρώπους γι' αυτήν την αλλαγή, γιατί κανένας δε μπορεί να τους δώσει πίσω τα παιδιά που έχασαν στους πολέμους, όπως και τα χαμένα χρόνια μέσα στα εργοστάσια των εκμεταλλευτών.

Με σεβασμό σ' αυτήν την υπαρκτή κατάσταση το μόνο που είμαστε σε θέση να κάνουμε, είναι να την εκμεταλλευτούμε όσο το δυνατόν περισσότερο υπέρ των ανθρώπων, ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο εύκολη η κατανόηση των όσων ακολουθούν. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι θα ήταν λογικό να κάνουμε μία ανάλυση των

όσων συμβαίνουν σήμερα στην κοινωνία και να προτείνουμε μία λύση. Λόγω των παραπάνω όμως, αυτό είναι αδύνατο. Οι λόγοι που ακολουθούν είναι πραγματικά σκληροί κι ο σύγχρονος άνθρωπος έχει συνηθίσει στην κολακεία που του προσφέρουν οι γελοίοι, οι οποίοι τον εκμεταλλεύονται. Ζει σ' έναν κόσμο τρομερά σκληρό, του οποίου τ' αδιέξοδα δίνουν αξία στην κολακεία. Είναι άπειρα ταλαιπωρημένος για να δεχτεί και το βάρος μίας κρίσης, που όμως είναι απαραίτητη. Είναι αδύνατο σ' έναν κόσμο άσχημο κι επικίνδυνο να φταίνε μόνον οι λίγοι που φαίνονται κι όχι το σύνολο. Ακόμα κι ο πιο φτωχός κι ο πιο δυστυχισμένος έχει το μερίδιό του σ' αυτήν την ασχήμια. Αν επιχειρήσει κάποιος να πει το σύνολο της αλήθειας, το βέβαιο είναι ότι θα μισηθεί ακόμα κι απ' αυτούς, που έχουν συμφέρον να τον ακούσουν. Αν προσπαθήσει να συμβιβάσει τ' ασυμβίβαστα, δε θα είναι αποτελεσματικός, γιατί διατηρώντας τα θύματα αυτού του κόσμου στο απυρόβλητο, δεν αλλάζει τίποτε. Το να κατηγορεί κάποιος τους πλούσιους ή τους κομμουνιστές, είναι εύκολο κι έχει ξαναγίνει. Το δύσκολο είναι να κατηγορεί τον άνθρωπο, που είναι δούλος, γιατί γρήγορα θα διαπιστώσει ότι πλησιάζει έναν καθρέφτη κι αυτό που πρόκειται ν' αντικρίσει, δε θα του αρέσει καθόλου.

Η ιδιομορφία σ' ό,τι αφορά τον τρόπο γραφής αυτής της κοσμοθεωρίας, βρίσκεται στην παραπάνω ανάγκη. Διατηρεί τον άνθρωπο μακριά απ' αυτόν τον καθρέφτη κι εκμεταλλεύεται τη συνήθειά του να κρίνει την ασχήμια των άλλων. Με τη σταδιακή λήψη γνώσης, την κρίσιμη ώρα που θα πρέπει να δει το είδωλό του, δε θα αιφνιδιαστεί κι επομένως δε θα θυμώσει. Θα γνωρίζει τι περίπου πρόκειται να δει, εφόσον διατηρώντας σταθερές τις παραμέτρους που μας ενδιαφέρουν, αυτό που περιγράφεται ως μεταβλητό, είναι οι μέθοδοι που ακολουθεί το σύστημα για να διατηρεί την κατάσταση η οποία το συμφέρει. Για να γίνει αυτό κατορθωτό, θα πρέπει να ξεκινήσουμε τη μελέτη μας από τις πιο καθυστερημένες κοινωνίες, συνεπώς από τις σκληρότερες. Η εκμετάλλευση αυτού, που αναφέραμε ως συνήθεια του ανθρώπου να κρίνει, έχει το νόημα ότι σήμερα ακόμα κι ο πιο δυστυχισμένος άνθρωπος στον κόσμο, ακόμα κι ο πιο αδικημένος, αν διαβάσει για την κοινωνία της Βαβυλώνας ή για το Μεσαίωνα, νομίζει ότι δεν τον αφορά κι επειδή δεν αντιλαμβάνεται τι συνέβη τότε, δεν εκτιμά σωστά την κατάσταση. Αντλεί γνώση από την υπάρχουσα και κάνει το σφάλμα να υποτιμά τους ανθρώπους εκείνης της εποχής μ' αποτέλεσμα να υπερεκτιμά τον εαυτό του. Όλοι σήμερα νομίζουν ότι, αν ζούσαν σε συνθήκες Μεσαίωνα, θα ήταν κάτι ανάλογο του Ρουσσώ. Αυτό βέβαια δε συμβαίνει, αλλά είναι εκμεταλλεύσιμο, γιατί μελετώντας εκείνες τις κοινωνίες ο άνθρωπος είναι δυνατό να μένει στην απαιτούμενη

απόσταση και να κρίνει συνολικά μία κατάσταση. Από εκείνο το σημείο κι έπειτα είναι εύκολο ν' αρχίσει η σύνθεση, ώστε να έρθουμε στη σημερινή κατάσταση.

Το δύσκολο – και στόχος μας – είναι να ξεκολλήσει ο άνθρωπος από το επίπεδο της Γης και να δει την κατάσταση από διαφορετική οπτική γωνία, όπως περίπου τη βλέπει ένας Θεός. Είναι εντελώς διαφορετικό πράγμα να βγει κάποιος και να πει ότι όλοι ανεξαιρέτως οι χριστιανοί σταυρώνουν το Χριστό κατά τη διάρκεια των αιώνων, από το να μελετήσει την περίπτωση των Ιουδαίων και ν' αποδείξει ότι οι χριστιανοί είναι όμοιοί τους. Στην πρώτη περίπτωση προκαλεί το θυμό και το μίσος, ενώ στη δεύτερη τον προβληματισμό, εφόσον ωθεί προς την αυτοκριτική. Είναι αδύνατο να δεχτεί κάποιος να τον αποκαλούν βασανιστή. Είναι δυνατόν όμως, όταν υπάρχουν "βασανιστές" κοινώς αποδεκτοί, μέσω της δωρεάς γνώσης, ν' αποδειχτεί ότι αυτοί διαρκώς αναπαράγονται μέσα στη χριστιανική κοινωνία, χωρίς ν' αλλάζουν τα βασικά τους χαρακτηριστικά.

Αυτό που κάνουμε παρακάτω είναι να διατηρούμε σταθερές τις δύο βασικές παραμέτρους, που είναι ο άνθρωπος και η εξουσία και ν' αναζητούμε τον τρόπο, με τον οποίο πραγματοποιείται η αλλαγή του ανθρώπου από ελεύθερο σε δούλο. Σ' αυτό το επίπεδο είναι το ίδιο, είτε ο άνθρωπος είναι δούλος του πατέρα του είτε του κοσμοκράτορα. Αυτά τα δύο όρια προσδιορίζουν απλά την πορεία μελέτης. Μορφές κοινωνίας είναι και η οικογένεια και η παγκόσμια κοινωνία των εθνών. Δεν είναι δυνατόν ένας άνθρωπος να είναι ελεύθερος μέσα στην οικογένειά του και να είναι δούλος μέσα στην κοινωνία και το αντίστροφο. Το πρόβλημα είναι κοινό, απλά οι αναλογίες αλλάζουν. Οι φιλόσοφοι συνήθως σφάλλουν, γιατί εξετάζουν μόνον την κοινωνία, αγνοώντας ότι η προετοιμασία γίνεται μέσα στην οικογένεια. Γίνεται πλέον αντιληπτό ότι είναι αρχικά απαραίτητο να εξετάσουμε την ιουδαϊκή οικογένεια την οποία κατηγορήσε ο Χριστός. Απ' αυτή καταλήγουμε στη σύγχρονη οικογένεια που, όπως θα δούμε, διαφέρει ελάχιστα. Στη συνέχεια βλέπουμε με τον ίδιο τρόπο την αντίστοιχη κοινωνία και παρακολουθούμε την κατάληξή της, που είναι η δική μας κοινωνία. Οι σταθερές παράμετροι έχουν αξία, γιατί έχουμε πάντα υπόψη μας το ζητούμενο· πώς ο άνθρωπος γίνεται δούλος, τι παρήγαγε η φαινομενικά ξεπερασμένη οικογένεια και τι παράγει η σύγχρονη· πώς εκμεταλλευόταν για την επιβίωσή της η εξουσία εκείνους τους ανθρώπους εκείνης της εποχής και πώς κάνει το ίδιο σήμερα. Αν όλα αυτά γίνουν κατανοητά, η λύση που προτείνεται στο τέλος, μπορεί να θεωρηθεί ευνόητη.

Το τρίτο μέρος του βιβλίου εξετάζει τα πράγματα από μία άλλη πλευρά, αυτή του μυστηρίου. Όταν αντιληφθεί ο αναγνώστης πώς λειτουργεί η κοινωνία, θα δει ότι

υπάρχει εξωτερική επέμβαση. Όλα αυτά που βιώνει, δεν προέκυψαν, ως διά μαγείας, αλλά ακολουθήθηκε μία συγκεκριμένη στρατηγική. Οι άνθρωποι δεν μπήκαν στο Μεσαίωνα, επειδή έπεσαν θύματα των αθλίων και της πονηριάς τους. Οι άνθρωποι ακολούθησαν την άσχημη μοίρα τους, επειδή ο Θεός επιδίωκε ορισμένα πράγματα. Από τα σπήλαια φτάσαμε στους ουρανοξύστες, μέσω μίας απόλυτα ελεγμένης και ακριβούς πορείας. Συγκεκριμένοι άνθρωποι έδρασαν με συγκεκριμένο τρόπο σ' επίσης συγκεκριμένους χρόνους και χώρους. Στο ίδιο αυτό μέρος περιγράφεται και το Μυστήριο της Μεγάλης Πυραμίδας. Η Μεγάλη Πυραμίδα, όπως αποκαλύπτεται, δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μία πέτρινη βίβλος. Ό,τι περιγράφεται στο τρίτο μέρος με λέξεις, είναι αποτυπωμένο μέσα στους διαδρόμους της.

Το τέταρτο και πέμπτο μέρος αποδεικνύουν την αλήθεια και την ακρίβεια του σχεδιασμού. Αποκαλύπτεται ότι τα πάντα ήταν γνωστά, πριν ακόμα τεθούν σ' εφαρμογή. Η ιστορία των σύγχρονων ανθρώπων είχε δοθεί πλήρως με τη μορφή προφητείας χιλιάδες χρόνια πριν. Οι άνθρωποι γνώριζαν για τον Υιό του Θεού, το Χριστό, χιλιάδες χρόνια πριν την εμφάνισή Του. Άλλοι άνθρωποι πήραν γνώση αιώνες πριν, για τα σύγχρονα προβλήματα των σύγχρονων ανθρώπων, οι οποίοι είναι μέλη μίας κοινωνίας που έστειλε ανθρώπους της στο φεγγάρι.

Το τέταρτο μέρος είναι η ερμηνεία της Αποκάλυψης στην οποία περιγράφεται το σύνολο των όσων βίωσε η ανθρωπότητα, από την εποχή περίπου που αυτή δόθηκε μέχρι σήμερα. Είναι η γνώση, που δόθηκε στους Ιουδαίους μαθητές του Χριστού, που αποβλήθηκαν από τον ιουδαϊκό κορμό.

Το πέμπτο μέρος είναι η ερμηνεία των Ομηρικών Επών, στα οποία αποδεικνύεται ότι οι Έλληνες είχαν γνώση των όσων συνέβησαν και συμβαίνουν, αιώνες πριν τη γέννηση της κορωνίδας του πολιτισμού τους, του αθηναϊκού πολιτισμού.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΑΪΑΝΟΥ

Δημιουργός της θεωρίας του ΥΔΡΟΧΟΟΥ